

MAKRO GÖRÜŞ

GSYH Büyümesi

2020/3Ç

Şakir Turan

turans@tskb.com.tr

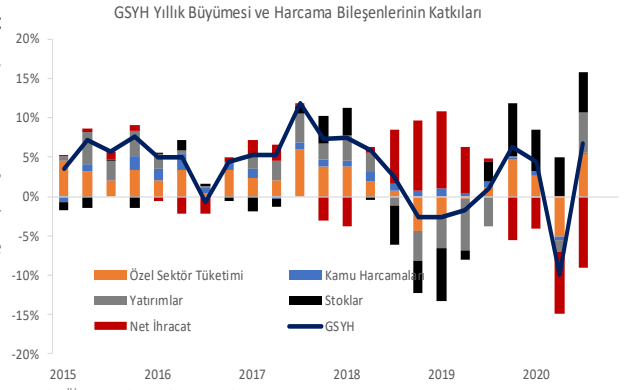
TSKB Ekonomik Araştırmalar

COVID-19 salgını nedeniyle duraksamanın yaşandığı 2020 ikinci çeyrekte sert daralan Türkiye ekonomisi üçüncü çeyrekte güçlü bir toparlanma kaydetti. 2020 üçüncü çeyrekte, mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış gayri safi yurtiçi hasıla (GSYH) bir önceki döneme kıyasla %15,6 büyürken, takvim etkisinden arındırılmış GSYH'de yıllık bazda büyüme %6,5 olarak gerçekleşti. Arındırılmamış verilere göre GSYH'de yıllık bazda büyüme %5,5 olan piyasa ortalama beklentisinin üzerinde %6,7 seviyesinde geldi. Bu sonuçlarla, 2020 Ocak-Eylül döneminde GSYH 2019'un aynı dönemine göre %0,5 büyüdü. 2020 ikinci çeyrekte 743,9 milyar dolar olan yıllıklandırılmış dolar bazında GSYH, 2020 üçüncü çeyrekte 736,10 milyar dolar seviyesine indi.

Harcamalar tarafında büyüme genele yayıldı. Arındırılmamış verilere göre, özel sektör tüketimi 2019'un üçüncü çeyreğine göre %9,2 büyürken, GSYH'ye 5,4 yüzde puan katkı yaptı. Kamu harcamalarında artış %1,1'de sınırlı kalırken, yatırımlar geçen yılın düşük bazının da etkisiyle %22,5 büyüdü ve GSYH büyümesine 5,2 yüzde puan destek oldu. İhracattaki daralma ve ithalattaki artışın etkisiyle net dış talep büyümeyi 9,1 yüzde puan sınırladı. Bununla birlikte, stoktaki değişimler GSYH'ye 5,1 yüzde puan pozitif etki yaptı.

Üretim tarafında da benzer şekilde genele yayılan bir toparlanma gözlemlendi. İktisadi faaliyet kollarına göre yıllık bazda %41,1 büyüyen finans ve sigorta faaliyetleri GSYH'ye 1,5 yüzde puan pozitif katkı yaptı. Ardından sanayi sektörü gelirleri, %8,0'lık yıllık büyümenin GSYH'ye katkısı 1,5 yüzde puan olarak gerçekleşti. Tarımsal üretimdeki %6,2'lik büyümenin katkısı 0,8 yüzde puan olurken, inşaat ve gayrimenkulün toplamı %4,5 büyüme ile GSYH'ye 0,6 katkı yaptı. Bilişim, diğer hizmetler ve kamu hizmetleri de ayrıca büyümeye katkı yaparak genele yayılan bir toparlanmaya işaret etti.

İkinci çeyrekteki sert daralmanın ardından gelen iç talep kaynaklı bu toparlanma salgın döneminde alınan likidite destekleri ve kredi genişlemesinin bir yansımasıydı. Ayrıca yıllık bazda rakamlara bakıldığında bazı kalemlerde geçen yılın düşük bazının da bu sonuçlara yol açtığı görülüyor. Ekim ve Kasım aylarına dair öncü veriler iç talepte ılımlı bir yavaşlamaya işaret ederken, dış talebin büyümedeki yavaşlamayı sınırladığını gösteriyor. Ocak-Eylül gerçekleştirmeleri ve mevcut tablo 2020 yıl genelinde büyümenin pozitif kalacağı yönündeki tahminimizi güçlendiriyor. Bununla birlikte, artan vaka sayıları ve kısıtlama tedbirleri önümüzdeki dönem iktisadi faaliyeti üzerinde önemli bir risk unsuru olarak duruyor. Aralık ve 2021 Ocak-Şubat dönemindeki iktisadi faaliyetteki güçlü bazı da düşündüğümüzde 2021 ilk çeyrekte yıllık büyüme rakamlarında yeniden negatif sonuç görülebileceğini değerlendiriyoruz.

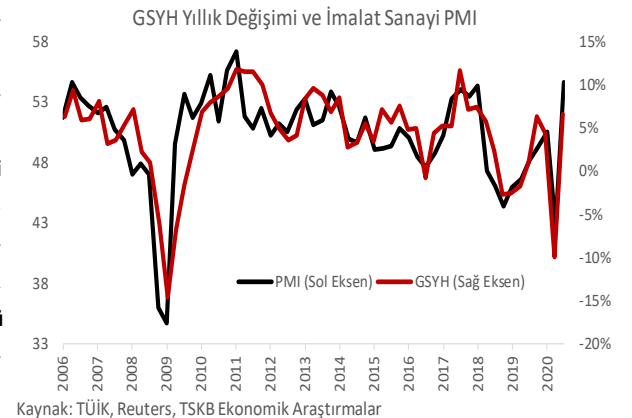

Kaynak: TÜİK, TSKB Ekonomik Araştırmalar

Harcama Bileşenlerine Göre GSYH	Yıllık Değişimler				Yıllık Değişimlere Katkılar			
	IV. Ç 19	I. Ç 20	II. Ç 20	III. Ç 20	IV. Ç 19	I. Ç 20	II. Ç 20	III. Ç 20
Özel Sektör Tüketimi	8.2%	4.5%	-8.8%	9.2%	4.7%	2.7%	-5.2%	5.4%
Kamu Harcamaları	1.6%	3.2%	-2.4%	1.1%	0.3%	0.5%	-0.3%	0.1%
Yatırımlar	0.6%	-0.3%	-6.2%	22.5%	0.2%	-0.1%	-1.6%	5.2%
Stoklar	-142.7%	-66.4%	-104.7%	-319.9%	6.8%	5.3%	5.0%	5.1%
İhracat	0.6%	0.3%	-36.3%	-22.4%	0.2%	0.1%	-9.2%	-6.0%
İthalat	27.8%	21.7%	-7.7%	15.8%	5.7%	4.1%	-1.5%	3.1%
GSYH	6.4%	4.5%	-9.9%	6.7%				

İktisadi Faaliyet Bileşenlerine Göre GSYH	Yıllık Değişimler				Yıllık Değişimlere Katkılar			
	IV. Ç 19	I. Ç 20	II. Ç 20	III. Ç 20	IV. Ç 19	I. Ç 20	II. Ç 20	III. Ç 20
Tarım	2.5%	2.1%	4.3%	6.2%	0.1%	0.1%	0.2%	0.8%
Sanayi	4.3%	5.9%	-16.4%	8.0%	0.8%	1.2%	-3.2%	1.5%
İnşaat + Gayrimenkul	-1.3%	0.9%	0.0%	4.5%	-0.2%	0.1%	0.0%	0.6%
Hizmetler	8.3%	3.1%	-24.6%	0.8%	2.0%	0.7%	-5.8%	0.2%
Finans ve Sigorta	24.2%	2.4%	27.8%	41.1%	0.8%	0.1%	1.5%	1.5%
Diğer	8.6%	6.7%	-7.6%	7.5%	2.8%	2.2%	-2.4%	2.1%
GSYH	6.4%	4.5%	-9.9%	6.7%				

Kaynak: TÜİK, Reuters, TSKB Ekonomik Araştırmalar

TSKB

Danışmanlık Hizmetleri Ekonomik Araştırmalar

ekonomikarastirmalar@tskb.com.tr
MECLİSİ MEBUSAN CAD. NO 81
FINDIKLI İSTANBUL 34427, TÜRKİYE
tel: (90) 212 334 50 50 faks: (90) 212 334 52 34

2020 Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. her hakkı mahfuzdur.

Bu doküman Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.'nin yatırım bankacılığı faaliyetleri kapsamında, kişisel kullanıma yönelik olarak ve bilgi için hazırlanmıştır. Bu dokümana dayalı herhangi bir işlem yapılması tarafımızdan öngörülen bir husus değildir. Belirtilen görüşler sadece bizim güncel görüşlerimizdir. Bu raporda yer alan bilgileri makul bir esasa dayalı olarak güncelleştirirken, bu konuda mevzuat, uygunluk veya diğer başka nedenlerle amaca uygunluk tam olarak sağlanamamış olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları veya çalışanları, burada belirtilen senetleri ihraç edenlere ait menkul kıymetlerle ilgili olarak bir pozisyon almış olabilir veya alabilir; menkul kıymetler üzerinde opsiyonları olabilir veya ilgili diğer bir yatırıma girebilir; bu menkul kıymetleri ihraç eden firmalara danışmanlık yapmış, hisselerinin halka arzına aracılık veya yüklenim taahhüdünde bulunmuş olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları bu raporda belirtilen herhangi bir şirket için yatırım bankacılığı da dahil olmak üzere önemli tavsiyeler veya yatırım hizmetleri sağlıyor veya sağlamış olabilir.

Bu raporun ilgili olduğu yatırım fiyatı veya değeri, direkt veya indirekt olarak, yatırımcıların menfaatlerine ters düşebilir. Döviz kurlarındaki herhangi bir değişimin yatırımın değeri veya fiyatı veya bu yatırımdan sağlanan gelir üzerinde olumsuz bir etkisi olabilir. Geçmişteki performans her zaman gelecekteki performansın kılavuzu olacak demek değildir. Yatırım geliri dalgalanma gösterebilir.

Bu rapor kamuya açık bilgilere dayalıdır. Doğru veya tamam olmayan hiçbir beyan yapılmamıştır. Bu rapor söz konusu menkul kıymetlerin alınması veya satılması için bir teklif, yorum ya da yatırım tavsiyesi değildir veya bu menkul kıymetlerin alınıp satılmasına yönelik bir teklif için de bir istek veya zorlama değildir. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve kendisiyle bağlantılı olan diğerleri bahsedilen şirketlerin menkul kıymetleriyle ilgili pozisyon alabilirler veya bu menkul kıymetlerle ilgili işlem yapabilirler, ayrıca bu şirketler için yatırım bankacılığı hizmetleri de verebilirler.

Herhangi bir yatırım kararı yatırımcının tamamıyla kendi kişisel seçimine dayanmalıdır. Bu rapordaki bilgiler herhangi bir yatırım tavsiyesi olmayıp, raporda yer alan firmalara yatırım yapılmasından ötürü Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. hiç bir sorumluluk kabul etmez.

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

